

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

YVES BOT

της 11ης Σεπτεμβρίου 2008¹

1. Στην υπό κρίση υπόθεση, η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80 του Συμβουλίου Συνδέσεως², της 19ης Σεπτεμβρίου 1980, σχετικά με την ανάπτυξη της συνδέσεως³.

2. Η διάταξη αυτή παρέχει σε μέλος της οικογένειας Τούρκου εργαζομένου, στο οποίο επιτράπηκε να συμβιώνει με τον εργαζόμενο αυτό εντός του κράτους μέλους υποδοχής, όπου και διαμένει επί τουλάχιστον τρία έτη, το δικαίωμα να αποδέχεται οποιανδήποτε προσφορά εργασίας εντός αυτού του κράτους μέλους.

3. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν το τέκνο Τούρκου εργαζομένου μπορεί να επικαλεσθεί τα δικαιώματα που παρέχει το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, σε περίπτωση κατά την οποία ο εργαζόμενος αυτός εισήλθε στο

κράτος μέλος υποδοχής ως πολιτικός πρόσφυγας. Το αιτούν δικαστήριο ερωτά επίσης αν το τέκνο αυτό μπορεί να απολαύει των δικαιωμάτων αυτών εφόσον, κατά το χρονικό διάστημα της τριετούς διαμονής που απαιτεί η διάταξη αυτή, ο Τούρκος εργαζόμενος εργάσθηκε ως μισθωτός επί δύο έτη και έξι μήνες και στη συνέχεια ήταν άνεργος κατά τους επόμενους έξι μήνες. Τέλος, ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί ως προς το αν είναι δυνατό το τέκνο Τούρκου εργαζομένου να απολέσει τα δικαιώματα που παρέχει η εν λόγω διάταξη σε περίπτωση κατά την οποία ο Τούρκος εργαζόμενος απέκτησε την ιδιότητα του πολιτικού πρόσφυγα και, επομένως, το δικαίωμα διαμονής, βάσει ανακριβών στοιχείων.

4. Με τις προτάσεις μου, θα επισημάνω τους λόγους για τους οποίους φρονώ ότι οι διατάξεις της αποφάσεως 1/80 έχουν εφαρμογή στην περίπτωση Τούρκου εργαζομένου ο οποίος εισήλθε στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής ως πολιτικός πρόσφυγας και του μέλους της οικογένειάς του. Στη συνέχεια, θα προτείνω στο Δικαστήριο να ερμηνεύσει το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως αυτής υπό την έννοια ότι το τέκνο Τούρκου εργαζομένου μπορεί να επικαλεσθεί τα δικαιώματα που παρέχονται βάσει της διατάξεως αυτής, εφόσον ο εργαζόμενος αυτός, κατά το χρονικό διάστημα της απαιτούμενης τριετούς διαμονής, εργάσθηκε επί δύο έτη και έξι μήνες

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — Το Συμβούλιο Συνδέσεως συστάθηκε με τη συμφωνία συνδέσεως μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Τουρκίας που υπογράφηκε στις 12 Σεπτεμβρίου 1963 στην Άγκυρα από τη Δημοκρατία της Τουρκίας, αφενός, και από τα κράτη μέλη της ΕΟΚ και την Κοινότητα, αφετέρου. Η συμφωνία αυτή «συνάφθηκε, εγκρίθηκε και επικυρώθηκε» εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 64/732/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 1963 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/001, σ. 48, στο εξής: Συμφωνία Συνδέσεως).

3 — Το γαλλικό κείμενο της αποφάσεως 1/80 έχει δημοσιευθεί στο Accord d'association et protocoles CEE-Turquie et autres textes de base, το οποίο έχει εκδώσει η Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Βρυξέλλες, 1992.

και ήταν άνεργος κατά τους επόμενους έξι μήνες. Τέλος, θα προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, σε περίπτωση κατά την οποία η ιδιότητα του πολιτικού πρόσφυγα αναγνωρίστηκε σε Τούρκο εργαζόμενο κατόπιν απάτης, το μέλος της οικογένειάς του μπορεί να επικαλεσθεί τα δικαιώματα που παρέχει η διάταξη αυτή μόνον εφόσον η άδεια διαμονής του εργαζομένου ανακλήθηκε μετά τη συμπλήρωση του απαιτούμενου χρονικού διαστήματος της τριετούς συμβίωσης.

κρατίας και της ανυψώσεως του επιπέδου απασχολήσεως και των όρων διαβίωσης του τουρκικού λαού»⁴.

6. Το καθεστώς της ελεύθερης κυκλοφορίας των Τούρκων εργαζομένων υλοποιείται σταδιακά σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Συνδέσεως, το οποίο μεριμνά για τη διασφάλιση της εφαρμογής και της σταδιακής αναπτύξεως του καθεστώτος της συνδέσεως⁵.

I — Νομικό πλαίσιο

Το κοινοτικό δίκαιο

2. Η απόφαση 1/80

1. Η συμφωνία συνδέσεως

5. Με σκοπό τη ρύθμιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των Τούρκων εργαζομένων στο έδαφος της Κοινότητας, στις 12 Σεπτεμβρίου 1963 συνάφθηκε συμφωνία συνδέσεως μεταξύ της Κοινότητας και της Τουρκικής Δημοκρατίας. Η συμφωνία αυτή σκοπεί στην «προαγωγή της συνεχούς και ισόρροπης ενισχύσεως των εμπορικών και οικονομικών σχέσεων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, λαμβανομένης πλήρως υπόψη της ανάγκης να διασφαλισθεί η επιτάχυνση της αναπτύξεως της οικονομίας της Τουρκικής Δημο-

7. Το Συμβούλιο Συνδέσεως εξέδωσε, έτσι, την απόφαση 1/80, η οποία σκοπεί ιδίως στη βελτίωση της νομικής καταστάσεως των εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους σε σχέση με το καθεστώς που θεσπίστηκε με την απόφαση 2/76 του Συμβουλίου Συνδέσεως, της 20ής Δεκεμβρίου 1976. Η τελευταία αυτή απόφαση παρείχε στους Τούρκους εργαζομένους δικαίωμα σταδιακής προσβάσεως στην απασχόληση εντός του κράτους μέλους υποδοχής και παρείχε στα τέκνα των εργαζομένων αυτών δικαίωμα προσβάσεως στην εκπαίδευση.

4 — Βλ. άρθρο 2, παράγραφος 1, της Συμφωνίας Συνδέσεως.

5 — Βλ. άρθρο 6 της Συμφωνίας Συνδέσεως.

8. Οι εφαρμοστέες διατάξεις όσον αφορά τα δικαιώματα των Τούρκων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους περιέχονται στα άρθρα 6 και 7 της αποφάσεως 1/80.

— εφόσον έχει απασχοληθεί νομίμως επί τέσσερα έτη, έχει ελεύθερη πρόσβαση σε οποιαδήποτε έμμοισθη δραστηριότητα της επιλογής του εντός αυτού του κράτους μέλους.

9. Το άρθρο 6 της αποφάσεως αυτής ορίζει τα εξής:

«1. Υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7, περί ελεύθερης προσβάσεως των μελών της οικογενείας του στην απασχόληση, ο Τούρκος εργαζόμενος που είναι ενταγμένος στη νόμιμη αγορά εργασίας κράτους μέλους:

2. Οι ετήσιες άδειες και οι απουσίες λόγω μητρότητας, εργατικού ατυχήματος ή ασθε-
νείας μικρής διάρκειας εξομοιώνονται με περιόδους νόμιμης απασχολήσεως. Οι δεόντως διαπιστωμένες από τις αρμόδιες αρχές περίοδοι ακούσιας ανεργίας και οι απουσίες λόγω ασθενείας μακράς διάρκειας, χωρίς να εξομοιώνονται με περιόδους νόμιμης απασχολήσεως, δεν θίγουν τα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί βάσει της προηγούμενης περιόδου απασχολήσεως.

— εφόσον έχει απασχοληθεί νομίμως επί ένα έτος, δικαιούται, εντός αυτού του κράτους μέλους, ανανέωσης της ισχύουσας αδείας εργασίας του στον ίδιο εργοδότη, αν εξακολουθεί να κατέχει θέση εργασίας»

3. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής των παρα-
γράφων 1 και 2 καθορίζονται με διατάξεις που εκδίδει κάθε κράτος μέλος.»

— εφόσον έχει απασχοληθεί νομίμως επί τρία έτη και υπό την επιφύλαξη της αποδοτέας στους εργαζομένους των κρατών μελών της Κοινότητας προτε-
ραιότητας, δικαιούται, εντός αυτού του κράτους μέλους, να αποδεχθεί, κατ' επιλογή του, άλλη προσφορά εργασίας, στο ίδιο επάγγελμα, που του γίνεται υπό συνήθεις συνθήκες από άλλο εργοδότη και έχει καταγραφεί από τις υπηρεσίες απασχολήσεως του οικείου κράτους μέλους»

10. Το άρθρο 7 της αποφάσεως 1/80 ορίζει τα εξής:

«Τα μέλη της οικογένειας Τούρκου εργαζο-
μένου ενταγμένου στη νόμιμη αγορά εργα-
σίας κράτους μέλους, στα οποία έχει επιτραπεί να ζήσουν μαζί του:

- εφόσον διαμένουν νομίμως στο κράτος αυτό επί τρία τουλάχιστον έτη και υπό την επιφύλαξη της αποδοτέας στους εργαζομένους των κρατών μελών της Κοινότητας προτεραιότητας, δικαιούνται να αποδεχθούν οποιαδήποτε προσφορά εργασίας

δικαιολογούνται από λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας υγείας».

3. Η οδηγία 2004/83/EK

- εφόσον διαμένουν νομίμως στο κράτος αυτό επί πέντε τουλάχιστον έτη, έχουν ελεύθερη πρόσβαση σε οποιαδήποτε έμμισθη δραστηριότητα της επιλογής τους.

Τα τέκνα Τούρκων εργαζομένων που έχουν ολοκληρώσει την επαγγελματική τους κατάρτιση εντός της χώρας υποδοχής μπορούν, ανεξαρτήτως της διάρκειας διαμονής τους στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, να αποδεχθούν οποιαδήποτε προσφορά εργασίας εντός αυτού, υπό τον όρο ότι ο ένας από τους γονείς έχει ασκήσει νόμιμη εργασία επί τρία τουλάχιστον έτη εντός του εν λόγω κράτους μέλους.»

12. Η οδηγία 2004/83/EK⁶ σκοπεί στον καθορισμό ελάχιστου κοινού πλαισίου ρυθμίσεων όσον αφορά τον χαρακτηρισμό ως προσφύγων και το συνακόλουθο νομικό καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών και των απατρίδων, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι όλα τα κράτη μέλη εφαρμόζουν κοινά κριτήρια για τον προσδιορισμό των προσώπων αυτών⁷.

13. Κατά το άρθρο 38, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/83, τα κράτη μέλη όφειλαν να έχουν συμμορφωθεί προς τις διατάξεις της έως τις 10 Οκτωβρίου 2006. Η οδηγία αυτή τέθηκε σε ισχύ στις 20 Οκτωβρίου 2004⁸.

11. Το άρθρο 14, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80 ορίζει ότι οι διατάξεις του κεφαλαίου II, τμήμα 1, της αποφάσεως αυτής, στο οποίο ανήκουν τα άρθρα 6 και 7, «εφαρμόζονται υπό την επιφύλαξη των περιορισμών που

6 — Οδηγία του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απατρίδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ L 304, σ. 12).

7 — Βλ. έκτη αιτιολογική σκέψη.

8 — Βλ. άρθρο 39.

Η Σύμβαση της Γενεύης

ματα που έχουν παρασχεθεί στους πρόσφυγες σύμφωνα με άλλες διατάξεις εκτός της συμβάσεως αυτής.»

14. Η σύμβαση περί του καθεστώτος των προσφύγων⁹ υπογράφηκε στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 και κυρώθηκε από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας την 1η Δεκεμβρίου 1953. Σκοπεί να καταστήσει δυνατή την υπαγωγή των προσφύγων και των απατρίδων σε ένα νομικό καθεστώς και τη διεθνή αναγνώρισή τους.

15. Έτσι, κατά το άρθρο 1, παράγραφος Α', εδάφιο 2, της συμβάσεως αυτής, ως «πρόσφυγας» νοείται κάθε πρόσωπο το οποίο «εξαιτίας [...] δικαιολογημένου φόβου διώξεως λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας [ιθαγένειας], κοινωνικής τάξεως ή πολιτικών πεποιθήσεων ευρίσκεται εκτός της χώρας της οποίας έχει την υπηκοότητα [ιθαγένεια] και δεν δύναται ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να απολαύει της προστασίας της χώρας αυτής, ή, εφόσον δεν έχει υπηκοότητα [ιθαγένεια] και εξαιτίας τέτοιων γεγονότων ευρίσκεται εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του, δεν δύναται ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτήν».

16. Το άρθρο 5 της Συμβάσεως της Γενεύης ορίζει ότι «οι διατάξεις της παρούσας συμβάσεως δεν θίγουν δικαιώματα και ευεργετή-

II — Η διαφορά της κύριας δίκης

17. Η περίπτωση του πατέρα του προσφεύγοντος της κύριας δίκης έχει ως εξής.

18. Ο Ali Altun είναι Τούρκος υπήκοος. Εισήλθε στη Γερμανία στις 27 Μαρτίου 1996, όπου ζήτησε πολιτικό άσυλο. Με απόφαση της 19ης Απριλίου 1996, η ομοσπονδιακή υπηρεσία για την αναγνώριση αλλοδαπών προσφύγων του αναγνώρισε την ιδιότητα του πρόσφυγα. Κατόπιν αυτού, η αρμόδια τοπική αρχή του Mönchengladbach για τους αλλοδαπούς του χορήγησε, στις 23 Μαΐου 1996, διεθνές ταξιδιωτικό έγγραφο και άδεια διαμονής αορίστου χρόνου στη Γερμανία.

19. Ο A. Altun διέμεινε στη Στουτγκάρδη από 1ης Μαΐου 1999 έως την 1η Ιανουαρίου 2000, οπότε και μετακόμισε στο Böblingen, όπου και διαμένει έκτοτε.

9 — *Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954). Σύμβαση όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο περί του καθεστώτος των προσφύγων, το οποίο συνάφθηκε στη Νέα Υόρκη στις 31 Ιανουαρίου 1967 (στο εξής: Σύμβαση της Γενεύης).

20. Τον Ιούλιο του 1999, άρχισε να εργάζεται σε γραφείο ευρέσεως προσωρινής εργασίας στη Στουτγκάρδη. Στη συνέχεια, από 1ης Απριλίου 2000, εργάστηκε ως εργάτης σε επιχείρηση παραγωγής τροφίμων. Την 1η Ιουνίου 2002, η επιχείρηση αυτή κηρύχθηκε σε κατάσταση παύσεως πληρωμών. Ο Α. Altun απαλλάχθηκε από τις εργασιακές υποχρεώσεις του και κλήθηκε να δηλώσει στην Επιθεώρηση Εργασίας ότι είναι άνεργος. Η σύμβαση εργασίας μεταξύ του Α. Altun και της επιχειρήσεως παραγωγής τροφίμων λύθηκε τυπικώς στις 31 Ιουλίου 2002.

21. Από 1ης Ιουνίου 2002 έως τις 26 Μαΐου 2003, ο Α. Altun ελάμβανε επίδομα ανεργίας.

22. Από τον Ιούνιο του 1999, ο Α. Altun, του οποίου η οικογένεια είχε παραμείνει στην Τουρκία, κίνησε διαδικασία με αίτημα οικογενειακής επανενώσεως όσον αφορά τη σύζυγο, τον υιό και τις θυγατέρες του.

23. Ο Ibrahim Altun, υιός του Α. Altun και προσφεύγων της κύριας δίκης, εισήλθε στη Γερμανία στις 30 Νοεμβρίου 1999, αφού του χορηγήθηκε θεώρηση, και διέμενε με τον πατέρα του. Στις 9 Δεκεμβρίου 1999, η υπηρεσία αλλοδαπών της Στουτγκάρδης, πρωτεύουσας του οικείου ομόσπονδου κράτους, του χορήγησε άδεια διαμονής με ισχύ έως τις 31 Δεκεμβρίου 2000. Η ισχύς της αδειάς αυτής παρατάθηκε στις 4 Δεκεμβρίου 2000 από τον Stadt Böblingen [Δήμο του Böblingen] αρχικά έως τις 31 Δεκεμβρίου 2002, ακολούθως δε, στις 21 Νοεμβρίου 2002, έως τις 8 Δεκεμβρίου 2003.

24. Ο Ι. Altun δήλωσε καταρχάς στην Επιθεώρηση Εργασίας ότι ήταν άνεργος και στη συνέχεια άρχισε να παρακολουθεί, από 1ης Σεπτεμβρίου 2003, πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισεως για νέους άνεργους, του οποίου την παρακολούθηση εγκατέλειψε στις 2 Απριλίου 2004.

25. Στις 22 Μαρτίου 2003, ο Ι. Altun αποπειράθηκε να βιάσει μια δεκαεξάχρονη. Στις 28 Απριλίου 2003, συνελήφθη και τέθηκε υπό προσωρινή κράτηση έως τις 27 Μαΐου 2003.

26. Με απόφαση του Amtsgericht Böblingen (Γερμανία), της 16ης Σεπτεμβρίου 2003, ο Ι. Altun καταδικάστηκε σε ποινή φυλακίσεως δεκαπέντε μηνών με αναστολή.

27. Στις 20 Νοεμβρίου 2003, ο Ι. Altun ζήτησε από τον Stadt Böblingen νέα παράταση της ισχύος της αδειάς του διαμονής στη Γερμανία και η αίτησή του απορρίφθηκε με απόφαση της 20ής Απριλίου 2004. Ο Stadt Böblingen διέταξε επίσης τον Ι. Altun να εγκαταλείψει το γερμανικό έδαφος εντός τριών μηνών από την κοινοποίηση της αποφάσεως, άλλως θα απελαυνόταν στην Τουρκία.

28. Το σκεπτικό της αποφάσεως του Δήμου του Böblingen συνίσταται στο ότι ο I. Altun διέπραξε σοβαρό ποινικό αδίκημα, το οποίο, κατά το γερμανικό δίκαιο, αποτελεί λόγο απορρίψεως αιτήσεως για την παράταση της ισχύος αδείας διαμονής. Ο δήμος επισήμανε επίσης ότι ο προσφεύγων της κύριας δίκης δεν είχε υπαχθεί στο νομικό καθεστώς του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80.

άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80 [...], να πληροί ο “αιτών την οικογενειακή επανένωση”, με τον οποίο διέμεινε νομίμως το μέλος της οικογένειας κατά το χρονικό διάστημα των τριών ετών, τις προϋποθέσεις του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80 του Συμβουλίου Συνδέσεως καθ’ όλο αυτό το χρονικό διάστημα;

29. Δεδομένου ότι η διοικητική ένσταση που υπέβαλε κατά της αποφάσεως αυτής απορρίφθηκε στις 5 Οκτωβρίου 2004, ο I. Altun άσκησε προσφυγή κατά της απορριπτικής αποφάσεως αυτής ενώπιον του Verwaltungsgericht Stuttgart (Γερμανία). Ο I. Altun ισχυρίζεται ότι η αίτησή του για ανανέωση της ισχύος της αδείας του διαμονής δεν πρέπει να εξετασθεί αποκλειστικά βάσει των εθνικών διατάξεων, αλλά και βάσει του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80.

- 2) Αρκεί, συναφώς, προκειμένου να αποκτήσει το μέλος της οικογένειας τα δικαιώματα που προβλέπει το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80 [...], ο “ο αιτών την οικογενειακή επανένωση” να έχει ασκήσει, κατά το χρονικό διάστημα αυτό, επαγγελματική δραστηριότητα σε διάφορους εργοδότες επί δύο έτη και έξι μήνες και να έχει παραμείνει στη συνέχεια ακουσίως άνεργος επί έξι μήνες, μολονότι και μετά την παρέλευση του εξαμήνου εξακολουθεί να είναι άνεργος επί μακρόν;

III — Τα προδικαστικά ερωτήματα

30. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Verwaltungsgericht Stuttgart αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Απαιτείται, για να αποκτηθούν τα δικαιώματα που παρέχονται βάσει του

- 3) Μπορεί να επικαλεσθεί το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80 [...] και πρόσωπο στο οποίο επιτράπηκε η διαμονή ως μέλος της οικογένειας Τούρκου υπηκόου του οποίου το δικαίωμα διαμονής και, συνεπώς, η πρόσβαση στη νόμιμη αγορά εργασίας κράτους μέλους στηρίζονται αποκλειστικά στη χορήγηση πολιτικού ασύλου λόγω των πολιτικών διώξεων που υφίστατο στην Τουρκία;

4) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τρίτο ερώτημα, μπορεί και μέλος της οικογένειας να επικαλεσθεί το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80 [...] σε περίπτωση κατά την οποία η χορήγηση του πολιτικού ασύλου και, ως εκ τούτου, και το δικαίωμα διαμονής και η πρόσβαση του “αιτούντος την οικογενειακή επανένωση” (εν προκειμένω του πατέρα) στη νόμιμη αγορά εργασίας, στηρίζονται σε ανακριβή στοιχεία;

5) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο τέταρτο ερώτημα, απαιτείται προηγουμένως η ρητή ανάκληση των δικαιωμάτων του “αιτούντος την οικογενειακή επανένωση” (εν προκειμένω του πατέρα), πριν από την άρνηση να αναγνωρισθεί ότι τα μέλη της οικογένειας έχουν αποκτήσει τα δικαιώματα που απορρέουν από το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80 [...]»

ρίων, τα δικαιώματα που τους παρέχουν οι διατάξεις αυτές¹⁰. Εξάλλου, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως αυτής, όχι μόνον ο Τούρκος υπήκοος αυτός αντλεί απευθείας από την απόφαση 1/80, λόγω του άμεσου αποτελέσματος της διατάξεως αυτής, ατομικό δικαίωμα όσον αφορά την εργασία, αλλά, επιπλέον, η πρακτική αποτελεσματικότητα του δικαιώματος αυτού συνεπάγεται κατ’ ανάγκη την ύπαρξη αντίστοιχου δικαιώματος διαμονής, το οποίο επίσης στηρίζεται στο κοινοτικό δίκαιο και είναι ανεξάρτητο από το αν εξακολουθούν να πληρούνται οι προϋποθέσεις κτήσεως των δικαιωμάτων αυτών¹¹.

32. Δεν αμφισβητείται, στην υπόθεση της κύριας δίκης, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, επιτράπηκε στον I. Altun να συμβιώνει με τον πατέρα του, A. Altun, εντός του κράτους μέλους υποδοχής και ότι συμβίωσε με αυτόν για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τα τρία έτη. Επομένως, η περίπτωση του I. Altun είναι δυνατό να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής.

IV — Ανάλυση

31. Καταρχάς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, οι διατάξεις του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80 παράγουν άμεσα αποτελέσματα, οπότε οι Τούρκοι υπήκοοι που πληρούν τις προϋποθέσεις τους μπορούν να επικαλούνται απευθείας, ενώπιον των εθνικών δικαστη-

33. Εντούτοις, με το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν το τέκνο Τούρκου εργαζομένου μπορεί να επικαλεσθεί τα δικαιώματα που παρέχει το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, στην περίπτωση κατά την οποία ο εργαζόμενος αυτός εισήλθε στο κράτος μέλος υποδοχής ως πολιτικός πρόσφυγας.

10 — Βλ. αποφάσεις της 17ης Απριλίου 1997, C-351/95, Kadiman (Συλλογή 1997, σ. I-2133, σκέψη 28), της 16ης Μαρτίου 2000, C-329/97, Ergat (Συλλογή 2000, σ. I-1487, σκέψη 34), και της 22ας Ιουνίου 2000, C-65/98, Eyüp (Συλλογή 2000, σ. I-4747, σκέψη 25).

11 — Βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Ergat (σκέψη 40).

34. Στη συνέχεια, με το πρώτο και το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν το εν λόγω τέκνο μπορεί να απολαύει των δικαιωμάτων αυτών εφόσον, κατά το χρονικό διάστημα της τριετούς συμβίωσης, ο Τούρκος εργαζόμενος εργάσθηκε ως μισθωτός επί δύο έτη και έξι μήνες και στη συνέχεια ήταν άνεργος επί έξι μήνες.

35. Τέλος, με το τέταρτο και το πέμπτο ερώτημα ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν είναι δυνατόν το τέκνο Τούρκου εργαζομένου να απολέσει τα δικαιώματα που παρέχει το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, σε περίπτωση κατά την οποία ο Τούρκος εργαζόμενος απέκτησε την ιδιότητα του πολιτικού πρόσφυγα και, επομένως, το δικαίωμα διαμονής, βάσει ανακριβών στοιχείων.

Επί του τρίτου ερωτήματος

36. Με το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν το γεγονός ότι ένας Τούρκος εργαζόμενος εισήλθε στη Γερμανία ως πολιτικός πρόσφυγας ασκεί επιρροή στην εφαρμογή της αποφάσεως 1/80. Το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν η οδηγία 2004/83 και η Σύμβαση της Γενεύης αποκλείουν την εφαρμογή της αποφάσεως αυτής.

37. Δεν το νομίζω.

38. Πρέπει να υπομνησθεί καταρχάς ότι η οδηγία 2004/83 τέθηκε σε ισχύ στις 20 Οκτωβρίου 2004 και ότι τα κράτη μέλη όφειλαν να συμμορφωθούν προς την οδηγία αυτή έως τις 10 Οκτωβρίου 2006¹². Φρονώ, επομένως, ότι η οδηγία αυτή δεν έχει εφαρμογή στα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης, δεδομένου ότι ο Α. Altun εισήλθε στο γερμανικό έδαφος στις 27 Μαρτίου 1996.

39. Στη συνέχεια, φρονώ ότι η Σύμβαση της Γενεύης δεν αποκλείει την εφαρμογή της αποφάσεως 1/80 στην περίπτωση Τούρκων εργαζομένων που έχουν εισέλθει στο έδαφος κράτους μέλους ως πρόσφυγες.

40. Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 5 της Συμβάσεως της Γενεύης ορίζει ότι «οι διατάξεις της παρούσας συμβάσεως δεν θίγουν δικαιώματα και ευεργετήματα που έχουν παρασχεθεί στους πρόσφυγες σύμφωνα με άλλες διατάξεις εκτός της συμβάσεως αυτής».

¹² — Βλ. άρθρα 38, παράγραφος 1, και 39 της οδηγίας αυτής.

41. Φρονώ ότι η απόφαση 1/80 παρέχει στους τουρκικής ιθαγένειας πολιτικούς πρόσφυγες διαφορετικά δικαιώματα και ευεργετήματα απ' ό,τι η Σύμβαση της Γενεύης.

42. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι λόγοι για τους οποίους παρέχεται δικαίωμα διαμονής σε Τούρκο εργαζόμενο δεν είναι καθοριστικοί όσον αφορά το αν έχει εφαρμογή η απόφαση 1/80¹³.

43. Με την προπαρατεθείσα απόφαση Kus, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι, εφόσον ένας Τούρκος εργαζόμενος εργάστηκε για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους έχοντας άδεια εργασίας σε ισχύ, πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως αυτής, ακόμη και αν αυτή η άδεια διαμονής δεν του είχε χορηγηθεί αρχικώς προκειμένου να ασκεί μισθωτή δραστηριότητα¹⁴.

44. Συνεπώς, φρονώ ότι ένας Τούρκος πολιτικός πρόσφυγας μπορεί να απολαύει των δικαιωμάτων που παρέχει το άρθρο 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου αυτού, δεδομένου ότι είναι, πρωτίστως, εργαζόμενος.

45. Εξάλλου, αντιθέτως προς τη Σύμβαση της Γενεύης, η οποία δεν παρέχει δικαιώματα ειδικώς στα μέλη της οικογένειας του πολιτικού πρόσφυγα, η απόφαση 1/80 παρέχει στα μέλη της οικογένειας του Τούρκου εργαζομένου¹⁵, στα οποία επιτράπηκε να συμβιώνουν με αυτόν, τη δυνατότητα να αποκτήσουν δικαιώματα προκειμένου να έχουν πρόσβαση στη νόμιμη αγορά εργασίας.

46. Ως εκ τούτου, φρονώ ότι, εφόσον ένας Τούρκος πολιτικός πρόσφυγας απολαύει νομίμως δικαιώματος διαμονής, διαθέτει άδεια εργασίας εν ισχύ και, επομένως, νόμιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας, η περίπτωση του εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της αποφάσεως 1/80.

47. Κατά το γερμανικό δίκαιο, όμως, δεν απαιτείται άδεια εργασίας για τους αλλοδαπούς που έχουν άδεια διαμονής ή δικαίωμα διαμονής αορίστου χρόνου¹⁶. Συνεπώς, τα πρόσωπα αυτά, καθόσον διαθέτουν άδεια

15 — Το Δικαστήριο έχει δώσει ευρύ ορισμό της έννοιας του μέλους της οικογένειας. Έτσι, με την απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2004, C-275/02, Ayaz (Συλλογή 2004, σ. I-8765), έκρινε ότι ο ηλικίας μικρότερης των είκοσι ενός ετών ή συντηρούμενος από Τούρκο εργαζόμενο πρόγονός του θεωρείται μέλος της οικογένειας του εργαζομένου και, συνεπώς, μπορεί να απολαύει των δικαιωμάτων που παρέχει το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80 (σκέψη 48). Το Δικαστήριο στήριξε το σκεπτικό του ιδίως στο γεγονός ότι κανένα στοιχείο της διατάξεως αυτής δεν καθιστά δυνατή την εικασία ότι το περιεχόμενο της έννοιας του όρου «μέλος της οικογένειας» περιορίζεται στους εξ αίματος συγγενείς του Τούρκου εργαζομένου. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε στη συνέχεια ότι κατά τη συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και του Βασιλείου του Μαρόκου, η οποία υπογράφηκε στο Ραμπάτ στις 27 Απριλίου 1976 και εγκρίθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2211/78 του Συμβουλίου, της 26ης Σεπτεμβρίου 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/010, σ. 130), η έννοια αυτή περιλαμβάνει και τους ανιόντες του Μαροκινού εργαζομένου αυτού και τον/ την σύζυγό του, οι οποίοι διαμένουν μαζί του εντός του κράτους μέλους υποδοχής (σκέψεις 46 και 47).

16 — Βλ. άρθρο 284, παράγραφος 1, του γερμανικού κώδικα κοινωνικής ασφαλίσεως III (Sozialgesetzbuch III).

13 — Βλ. απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2008, C-294/06, Payir κ.λπ. (Συλλογή 2008, σ. I-203, σκέψεις 40 και 45). Βλ., επίσης, απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1992, C-237/91, Kus (Συλλογή 1992, σ. I-6781, σκέψεις 21 και 22).

14 — Βλ. σκέψη 23.

διαμονής αορίστου χρόνου, έχουν αυτοδικαίως πρόσβαση στη γερμανική αγορά εργασίας.

48. Στην υπόθεση της κύριας δίκης, οι γερμανικές αρχές χορήγησαν στον Α. Altun άδεια διαμονής αορίστου χρόνου. Κατ' αυτόν τον τρόπο, συναίνεσαν στο να αποκτήσει την ιδιότητα του εργαζομένου παρέχοντάς του πρόσβαση στη νόμιμη αγορά εργασίας.

49. Ως εκ τούτου, φρονώ ότι ο Α. Altun μπορεί να επικαλεσθεί τα δικαιώματα που παρέχει το άρθρο 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80 και, συνεπώς, τα μέλη της οικογένειάς του τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 7 της αποφάσεως αυτής μπορούν επίσης να επικαλεσθούν τα δικαιώματα που τους παρέχει η διάταξη αυτή.

50. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, φρονώ ότι οι διατάξεις της αποφάσεως 1/80 έχουν εφαρμογή στην περίπτωση Τούρκου εργαζομένου ο οποίος εισήλθε ως πολιτικός πρόσφυγας στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής, καθώς και στην περίπτωση των μελών της οικογένειάς του.

Επί του πρώτου και του δεύτερου ερωτήματος

51. Το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν το τέκνο Τούρκου εργαζομένου μπορεί να απολαύει

των δικαιωμάτων που παρέχονται βάσει του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80 εφόσον, κατά το χρονικό διάστημα της τριετούς συμβιώσεως με τον εργαζόμενο αυτό, ο δεύτερος εργάστηκε ως μισθωτός επί δύο έτη και έξι μήνες και στη συνέχεια ήταν άνεργος κατά τους επόμενους έξι μήνες.

52. Το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων αυτών, ο Α. Altun μπορεί να θεωρηθεί ενταγμένος στη νόμιμη αγορά εργασίας σύμφωνα με το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80. Ερωτά αν αυτό μπορεί να γίνει δεκτό στην περίπτωση κατά την οποία ο Τούρκος εργαζόμενος δεν είχε νόμιμη απασχόληση καθ' όλο το χρονικό διάστημα των τριών ετών.

53. Υπενθυμίζεται, καταρχάς, ότι το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της εν λόγω αποφάσεως ορίζει ότι «τα μέλη της οικογένειας Τούρκου εργαζομένου ενταγμένου στη νόμιμη αγορά εργασίας κράτους μέλους, στα οποία έχει επιτραπεί να ζήσουν μαζί του, εφόσον διαμένουν νομίμως στο κράτος αυτό επί τρία τουλάχιστον έτη και υπό την επιφύλαξη της αποδοτέας στους εργαζόμενους των κρατών μελών της Κοινότητας προτεραιότητας, δικαιούνται να αποδεχθούν οποιαδήποτε προσφορά εργασίας».

54. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, αντιθέτως προς ό,τι απαιτείται ρητώς βάσει του άρθρου 6 της αποφάσεως 1/80, κατά το

γράμμα του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως αυτής ουδόλως απαιτείται ο Τούρκος εργαζόμενος να έχει απασχοληθεί νομίμως κατά το χρονικό διάστημα της τριετούς συμβίωσης με το μέλος της οικογένειας.

58. Τέλος, το Δικαστήριο υπενθύμισε την πάγια νομολογία του, κατά την οποία ο νόμιμος χαρακτήρας της απασχολήσεως προϋποθέτει σταθερή και όχι επισφαλή θέση στην αγορά εργασίας του κράτους μέλους και συνεπάγεται, ως εκ τούτου, την ύπαρξη αδιαμφισβήτητου δικαιώματος διαμονής²⁰.

55. Με την απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 1998, C-1/97, Birden¹⁷, το Δικαστήριο προέβη σε διάκριση μεταξύ των εννοιών του εργαζομένου, της εντάξεως στη νόμιμη αγορά εργασίας και της νόμιμης απασχολήσεως.

59. Η διάκριση μεταξύ των δύο αυτών εννοιών μπορεί να είναι δυσχερής. Ένα πρόσωπο που κατέχει νόμιμη θέση απασχολήσεως πληροί αυτοδικαίως τη δεύτερη προϋπόθεση, δηλαδή αυτήν της εντάξεως στη νόμιμη αγορά εργασίας. Συγκεκριμένα, ένας Τούρκος εργαζόμενος που ασκεί νομίμως μισθωτή δραστηριότητα εντός κράτους μέλους έχει οπωσδήποτε το δικαίωμα να ασκεί μια τέτοια δραστηριότητα, τεκμαίρεται δε ότι έχει τηρήσει τη νομοθεσία αυτού του κράτους μέλους όσον αφορά την είσοδο στο έδαφός του και την εργασία.

56. Από την απόφαση αυτή προκύπτει ότι ως εργαζόμενος νοείται κάθε πρόσωπο που ασκεί πράγματι ουσιαστικές δραστηριότητες επ' αμοιβή για λογαριασμό άλλου προσώπου, εξαιρουμένων των δραστηριοτήτων που είναι τόσο περιορισμένες, ώστε εμφανίζονται ως καθαρά περιθωριακές και παρακολουθηματικού χαρακτήρα¹⁸.

60. Πάντως, μολονότι οι δύο αυτές έννοιες είναι αλληλένδετες, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ τους.

57. Στη συνέχεια, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι με τον όρο «νόμιμη αγορά εργασίας» υποδηλώνεται το σύνολο των εργαζομένων που έχουν συμμορφωθεί προς τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις του οικείου κράτους και έχουν επομένως το δικαίωμα ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας στο έδαφός του¹⁹.

61. Το Δικαστήριο έκρινε, με την απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 1997, C-171/95, Tetik²¹, σχετικά με το άρθρο 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80, ότι ο Τούρκος εργαζόμενος, ο οποίος εργάστηκε σε κράτος μέλος για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων ετών και ο οποίος εγκαταλείπει την εργασία

17 — Συλλογή 1998, σ. I-7747.

18 — Προπαρατεθείσα απόφαση Birden (σκέψη 25).

19 — Όπ.π. (σκέψη 51).

20 — Όπ.π. (σκέψη 55).

21 — Συλλογή 1997, σ. I-329.

αυτή προς αναζήτηση άλλης δραστηριότητας εντός του ιδίου κράτους μέλους, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εγκατέλειψε οριστικά την αγορά εργασίας του κράτους αυτού, υπό την προϋπόθεση ότι εξακολουθεί να είναι ενταγμένος στη νόμιμη αγορά εργασίας. Το Δικαστήριο διευκρίνισε στη συνέχεια ότι η προϋπόθεση αυτή πληρούται εφόσον ο εργαζόμενος αυτός υποβληθεί σε όλες τις διατυπώσεις που ενδεχομένως απαιτούνται εντός του οικείου κράτους μέλους, ιδίως δε εφόσον εγγραφεί στις αρμόδιες υπηρεσίες ως αιτών εργασία²².

62. Μόνον η οριστική αδυναμία προς εργασία ή το γεγονός ότι ο Τούρκος εργαζόμενος έχει εγκαταλείψει οριστικά την αγορά εργασίας του κράτους μέλους υποδοχής, για παράδειγμα λόγω συνταξιοδότησεως, μπορεί να έχει ως συνέπεια τον αποκλεισμό του από τη νόμιμη αγορά εργασίας²³.

63. Κατά την άποψή μου, από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι η ένταξη στη νόμιμη αγορά εργασίας έχει την έννοια ότι ο Τούρκος εργαζόμενος πρέπει να διαθέτει νομίμως πρόσβαση στην αγορά εργασίας του κράτους μέλους υποδοχής. Αυτό δεν συνεπάγεται ότι ο εργαζόμενος αυτός πρέπει να ασκεί πράγματι επαγγελματική δραστηριότητα.

64. Φρονώ ότι η λύση αυτή μπορεί να τύχει εφαρμογής και στην περίπτωση του άρθρου 7,

πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80, τούτο δε κατά μείζονα λόγο σε περίπτωση χρονικών διαστημάτων ακούσιας ανεργίας.

65. Καταρχάς, η αρχή της ομοιόμορφης ερμηνείας της ίδιας έννοιας επιβάλλει, κατά τη γνώμη μου, να ερμηνεύεται η έννοια του όρου «ένταξη στη νόμιμη αγορά εργασίας», του οποίου γίνεται χρήση στο άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως αυτής, κατά τον ίδιο τρόπο με αυτόν κατά τον οποίο ερμηνεύεται στην περίπτωση του άρθρου 6, παράγραφος 1, της εν λόγω αποφάσεως.

66. Ακολούθως, φρονώ ότι η ερμηνεία αυτή είναι σύμφωνη προς τον σκοπό και την οικονομία της αποφάσεως 1/80.

67. Συγκεκριμένα, η απόφαση αυτή σκοπεύει να διευκολύνει τη σταδιακή ένταξη στο κράτος μέλος υποδοχής των Τούρκων υπηκόων οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις μιας από τις διατάξεις της εν λόγω αποφάσεως και απολαμβάνουν συνεπώς των δικαιωμάτων που τους παρέχονται βάσει αυτής²⁴.

68. Το πρώτο στάδιο συνίσταται στην προοδευτική παροχή δικαιωμάτων στον Τούρκο εργαζόμενο, αναλόγως της διάρκειας της εργασιακής του σχέσεως. Έτσι το άρθρο 6

22 — Σκέψεις 40 και 41. Βλ., επίσης, απόφαση της 7ης Ιουλίου 2005, C-383/03, Dogan (Συλλογή 2005, σ. I-6237, σκέψη 19).

23 — Βλ. απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 2000, C-340/97, Nazli (Συλλογή 2000, σ. I-957, σκέψεις 37 έως 39).

24 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 18ης Ιουλίου 2007, C-325/05, Derin (Συλλογή 2007, σ. I-6495, σκέψη 53).

της αποφάσεως 1/80 ορίζει ότι ο Τούρκος εργαζόμενος μετά από ένα έτος νόμιμης απασχολήσεως έχει δικαίωμα ανανεώσεως της συμβάσεως εργασίας με τον ίδιο εργοδότη, μετά από τρία έτη νόμιμης απασχολήσεως έχει δικαίωμα να αποδεχθεί προσφορά από άλλον εργοδότη όσον αφορά το ίδιο επάγγελμα, και, τέλος, μετά από πέντε έτη νόμιμης απασχολήσεως απολαύει ελεύθερης προσβάσεως σε οποιαδήποτε μισθωτή δραστηριότητα.

69. Στη συνέχεια, κατά το δεύτερο στάδιο, προκειμένου να διευκολυνθεί η ένταξη του Τούρκου εργαζομένου στην αγορά εργασίας του κράτους μέλους υποδοχής, το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80 παρέχει στα μέλη της οικογένειάς του τη δυνατότητα να εγκατασταθούν και να συμβιώσουν με τον εργαζόμενο αυτό στο πλαίσιο της οικογενειακής επανένωσης. Προκειμένου δε να ενισχυθεί η ένταξη του πυρήνα της οικογένειας αυτού του Τούρκου εργαζομένου, το άρθρο αυτό παρέχει στα μέλη της οικογένειας, μετά από ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, το δικαίωμα να εργάζονται εντός του κράτους μέλους αυτού²⁵.

70. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80 σκοπεί στη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για την επανένωση της οικογένειας στο κράτος μέλος υποδοχής, επιτρέποντας, καταρχάς, την παρουσία των μελών της οικογένειας κοντά στον διακινούμενο εργαζόμενο και, στη συνέχεια, ενισχύοντας τη θέση τους με την παροχή του δικαιώματος προσβάσεως στην αγορά εργασίας²⁶.

71. Φρονώ, όμως, ότι αυτές οι ευνοϊκές συνθήκες για την οικογενειακή επανένωση και, ως εκ τούτου, η επαρκής ένταξη του Τούρκου εργαζομένου στην αγορά εργασίας του κράτους μέλους υποδοχής θα ήταν δυνατό να τεθούν σε κίνδυνο αν απαιτείτο από τον εργαζόμενο αυτόν όχι μόνο να είναι ενταγμένος στη νόμιμη αγορά εργασίας αυτού του κράτους μέλους για χρονικό διάστημα τριών ετών, αλλά και να έχει νόμιμη απασχόληση καθ' όλο αυτό το χρονικό διάστημα.

72. Συγκεκριμένα, αυτή η ερμηνεία θα είχε ως συνέπεια, σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, να μην παρέχονται σε μέλος της οικογένειας του Τούρκου εργαζομένου τα δικαιώματα που απορρέουν από το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, για τον λόγο ότι ο εργαζόμενος αυτός, κατά τα τρία έτη διαμονής του στο κράτος μέλος υποδοχής, εργάσθηκε μόνον επί δύο έτη και έξι μήνες, ενώ κατά τους υπόλοιπους έξι μήνες ήταν ακουσίως άνεργος.

73. Λαμβάνοντας υπόψη την παρούσα οικονομική συγκυρία, η οποία μπορεί να αποδειχθεί δυσχερής για τους αιτούντες εργασία, ιδίως δε για έναν υπήκοο τρίτου κράτους, και τον σκοπό του άρθρου 7 της αποφάσεως 1/80, το οποίο υπενθυμίζεται ότι σκοπεί να ενισχύσει την ένταξη του πυρήνα της οικογένειας του Τούρκου εργαζομένου δημιουργώντας ευνοϊκές συνθήκες για την οικογενειακή επανένωση και, κατ' αυτόν τον τρόπο, να ευνοήσει την ένταξη του εργαζομένου, φρονώ ότι η ερμηνεία αυτή θα περιόριζε υπερβολικά το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 7 της αποφάσεως αυτής.

²⁵ — Βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Kadiman (σκέψεις 34 και 35).

²⁶ — Όπ.π. (σκέψη 36).

74. Φρονώ, συνεπώς, ότι δεν απαιτείται ο Τούρκος εργαζόμενος να έχει νόμιμη απασχόληση επί τρία έτη προκειμένου το μέλος της οικογένειάς του να μπορεί να απολαύει των δικαιωμάτων που του παρέχονται βάσει του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως αυτής.

75. Το αιτούν δικαστήριο ερωτά επίσης αν ο Τούρκος εργαζόμενος πρέπει να ήταν ενταγμένος στη νόμιμη αγορά εργασίας κατά το χρονικό διάστημα της τριετούς συμβιώσεως με το μέλος της οικογένειάς του, προκειμένου αυτό να απολαύει των δικαιωμάτων που παρέχει το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80.

76. Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 2004, C-467/02, Cetinkaya²⁷, το αιτούν δικαστήριο είχε υποβάλει το ερώτημα αν ένας Τούρκος υπήκοος, ο οποίος είναι μέλος της οικογένειας Τούρκου εργαζομένου και πληροί την προϋπόθεση της συμβιώσεως, μπορεί να απολέσει τα δικαιώματα που παρέχει το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80 απλώς και μόνον για τον λόγο ότι, σε δεδομένη χρονική στιγμή, ο εργαζόμενος αυτός έπαυσε να είναι ενταγμένος στη νόμιμη αγορά εργασίας.

77. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το μέλος της οικογένειας μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματα που παρέχει το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως αυτής μετά το χρονικό διάστημα συμβιώσεως με τον Τούρκο εργαζόμενο που είναι ενταγμένος στη νόμιμη αγορά εργασίας του κράτους μέλους υποδοχής, ακόμη και αν μετά από αυτό το

χρονικό διάστημα ο εργαζόμενος αυτός δεν είναι πλέον ενταγμένος στη νόμιμη αγορά εργασίας²⁸.

78. Κατά τη γνώμη μου, από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι η προϋπόθεση περί εντάξεως στη νόμιμη αγορά εργασίας πρέπει να πληρούται τουλάχιστον κατά το χρονικό διάστημα της τριετούς συμβιώσεως με το μέλος της οικογένειας.

79. Στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν αμφισβητείται ότι ο I. Altun συμβίωνε με τον πατέρα του επί τουλάχιστον τρία έτη. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι κατά την τριετία αυτή ο A. Altun άσκησε επαγγελματική δραστηριότητα επί δύο έτη και έξι μήνες και ήταν άνεργος κατά τους υπόλοιπους έξι μήνες. Εξάλλου, με τις παρατηρήσεις του προσφεύγοντος της κύριας δίκης, επισημαίνεται ότι ο A. Altun βρήκε νέα απασχόληση στις 7 Οκτωβρίου 2004²⁹.

80. Ως εκ τούτου, φρονώ ότι ο A. Altun ήταν ενταγμένος στη νόμιμη αγορά εργασίας κατά το χρονικό διάστημα της τριετούς συμβιώσεως με τον υιό του, I. Altun, και ότι ο δεύτερος μπορεί να απολαύει των δικαιωμάτων που παρέχει το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80.

27 — Συλλογή 2004, σ. I-10895.

28 — Βλ. σκέψη 32 της αποφάσεως αυτής.

29 — Βλ. σ. 8 των παρατηρήσεων.

81. Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων αυτών, φρονώ ότι το τέκνο ενός Τούρκου εργαζομένου μπορεί να επικαλεσθεί τα δικαιώματα που παρέχονται βάσει της διατάξεως αυτής, εφόσον, κατά το απαιτούμενο χρονικό διάστημα της τριετούς συμβίωσης, ο εργαζόμενος αυτός εργάστηκε ως μισθωτός επί δύο έτη και έξι μήνες και στη συνέχεια ήταν άνεργος κατά τους υπόλοιπους έξι μήνες.

Επί του τέταρτου και του πέμπτου ερωτήματος

82. Το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν μέλος της οικογένειας μπορεί να απολαύει των δικαιωμάτων που παρέχονται βάσει του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80 σε περίπτωση κατά την οποία ο Τούρκος εργαζόμενος εισήλθε στο κράτος μέλος υποδοχής ως πολιτικός πρόσφυγας και η ιδιότητα αυτή αναγνωρίστηκε βάσει ανακριβών στοιχείων.

83. Στην αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι «υπάρχουν [...] πολλές ενδείξεις περί του ότι τα στοιχεία που παρέσχε ο [Α. Altun] κατά την υποβολή της αιτήσεως χορηγήσεως ασύλου δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα»³⁰.

84. Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλε στο Δικαστήριο, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εκτιμά ότι δεν είναι αρμόδια να αποφανθεί επί των ζητημάτων αυτών, καθόσον είναι υποθετικά³¹.

85. Μολονότι το αιτούν δικαστήριο δεν διευκρινίζει αν εκκρεμεί ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων διαδικασία ακυρώσεως της άδειας διαμονής του Α. Altun, η δε διαφορά της κύριας δίκης αφορά, πράγματι, την αίτηση ακυρώσεως της άδειας διαμονής του υιού του, εντούτοις φρονώ ότι η κατάσταση του δεύτερου είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με αυτήν του πατέρα του. Συγκεκριμένα, κατά την απόφαση 1/80, πρωτίστως η κατάσταση του Τούρκου εργαζομένου μπορεί να καταστήσει δυνατή την κτήση δικαιωμάτων από το μέλος της οικογένειάς του. Ως εκ τούτου, ένα στοιχείο που μπορεί να μεταβάλει την κατάσταση του Τούρκου εργαζομένου μπορεί να έχει επιπτώσεις ως προς την κατάσταση του μέλους της οικογένειάς του. Φρονώ συνεπώς ότι πρέπει να δοθεί απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα αυτά.

86. Το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν το γεγονός ότι οι αρμόδιες αρχές θεωρούν ότι η ιδιότητα του πολιτικού πρόσφυγα αναγνωρίστηκε στον Α. Altun και, επομένως, το δικαίωμα διαμονής του χορηγήθηκε βάσει ανακριβών στοιχείων στερεί από τον Ι. Altun τα δικαιώματα που παρέχει το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80.

30 — Βλ. απόφαση περί παραπομπής, σ. 11 [Σ.Μ. πρόκειται για τη σ. 11 της γαλλικής μεταφράσεως και 13 του πρωτοτύπου].

31 — Σημείο 46.

87. Φρονώ ότι η απάτη που διέπραξε Τούρκος εργαζόμενος κατά την είσοδό του ως πολιτικός πρόσφυγας στο κράτος μέλος υποδοχής στερεί από το τέκνο του εργαζομένου αυτού τα δικαιώματα αυτά εφόσον οι αρχές ανακαλέσουν την άδεια διαμονής του εν λόγω εργαζομένου πριν από τη συμπλήρωση του απαιτούμενου χρονικού διαστήματος της τριετούς διαμονής.

88. Επιβάλλεται, καταρχάς, να υπομνησθεί ότι, με την απόφαση της 5ης Ιουνίου 1997, C-285/95, Kol³², το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ένας Τούρκος υπήκοος εργάστηκε βάσει άδειας διαμονής η οποία του χορηγήθηκε αποκλειστικά κατόπιν απάτης που αυτός διέπραξε και που είχε ως συνέπεια την καταδίκη του δεν αποδεικνύει το νόμιμο χαρακτήρα της απασχολήσεώς του κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80, δεδομένου ότι ο Τούρκος υπήκοος δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις χορηγήσεως της άδειας αυτής, η οποία, επομένως, μπορούσε να ανακληθεί κατόπιν της διαπιστώσεως της απάτης³³.

89. Φρονώ ότι η νομολογία αυτή μπορεί να τύχει εφαρμογής και στην περίπτωση του άρθρου 7 της αποφάσεως αυτής. Συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι το άρθρο αυτό εξαρτά την απόκτηση των δικαιωμάτων που παρέχει από την προϋπόθεση, ιδίως, ο Τούρκος εργαζόμενος να είναι ενταγμένος στη νόμιμη αγορά εργασίας, δηλαδή να διαθέτει νομίμως πρόσβαση στην αγορά εργασίας του κράτους μέλους υποδοχής.

90. Αν, όμως, αποδειχθεί ότι εν προκειμένω ο Τούρκος εργαζόμενος έλαβε άδεια διαμονής και άδεια εργασίας αποκλειστικά κατόπιν απάτης, η πρόσβαση στην αγορά εργασίας δεν μπορεί να θεωρηθεί νόμιμη, καθόσον δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση της άδειας διαμονής, η οποία καθιστά δυνατή αυτή την πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

91. Σε τέτοια περίπτωση, φρονώ ότι το ευεργέτημα των δικαιωμάτων που παρέχονται στο μέλος της οικογένειας βάσει του άρθρου 7 της αποφάσεως 1/80 εξαρτάται από το αν αυτό είχε αποκτήσει ή όχι τα δικαιώματα αυτά κατά τον χρόνο της ανακλήσεως της άδειας διαμονής του Τούρκου εργαζομένου.

92. Συγκεκριμένα, όπως επισήμανα στο σημείο 30 των προτάσεών μου στην προπαρατεθείσα υπόθεση Derin, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80, η διάταξη αυτή παρέχει στα μέλη της οικογένειας του Τούρκου εργαζομένου αυτοτελή δικαιώματα προσβάσεως στην εργασία εντός του κράτους μέλους υποδοχής, τα οποία δεν εξαρτώνται από το αν εξακολουθούν να πληρούνται οι εν λόγω προϋποθέσεις³⁴.

32 — Συλλογή 1997, σ. I-3069.

33 — Σκέψη 26.

34 — Βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Ayaz, σκέψη 41. Βλ., επίσης, προπαρατεθείσες αποφάσεις Ergat (σκέψη 38), και Cetinkaya (σκέψη 30).

93. Φρονώ, συνεπώς, ότι εφόσον το μέλος της οικογένειας έχει αποκτήσει τα δικαιώματα που παρέχει το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, τα δικαιώματα αυτά δεν είναι πλέον δυνατό να τεθούν υπό αμφισβήτηση για τον λόγο ότι ο Τούρκος εργαζόμενος ενδέχεται να διέπραξε απάτη στο παρελθόν και οι αρμόδιες αρχές ανακάλεσαν, για τους λόγους αυτούς, την άδειά του διαμονής μετά την κτήση των δικαιωμάτων αυτών.

εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι σε περίπτωση κατά την οποία η ιδιότητα του πολιτικού πρόσφυγα αναγνωρίσθηκε σε Τούρκο εργαζόμενο κατόπιν απάτης, το μέλος της οικογένειάς του μπορεί να επικαλεσθεί τα δικαιώματα που παρέχει η διάταξη αυτή μόνον εφόσον η άδεια διαμονής του εργαζομένου αυτού ανακλήθηκε μετά τη συμπλήρωση του απαιτούμενου χρονικού διαστήματος της τριετούς συμβίωσης.

94. Κατά την άποψή μου, η αρχή της ασφάλειας δικαίου δεν επιτρέπει την ανάκληση των δικαιωμάτων που απέκτησε το μέλος της οικογένειας του Τούρκου εργαζομένου βάσει της διατάξεως αυτής, λόγω της απάτης που διέπραξε ο εργαζόμενος αυτός κατά την υποβολή της αιτήσεως για τη χορήγηση άδειας διαμονής στο κράτος μέλος υποδοχής.

97. Προσθέτω ότι, καθόσον η αίτηση παρατάσεως της ισχύος της άδειας διαμονής του I. Altun απορρίφθηκε για τον λόγο ότι αυτός διέπραξε σοβαρό ποινικό αδίκημα, τίθεται το ζήτημα αν τα δικαιώματα τα οποία του παρέχει η εν λόγω διάταξη μπορούν να περιορισθούν εξαιτίας της παραβάσεως αυτής.

95. Αντιθέτως, εφόσον τα δικαιώματα που παρέχει το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80 δεν έχουν ακόμη αποκτηθεί κατά τον χρόνο ανακλήσεως της άδειας διαμονής του Τούρκου εργαζομένου, φρονώ ότι οι αρμόδιες αρχές έχουν τη δυνατότητα να μην αναγνωρίσουν τα δικαιώματα που παρέχονται βάσει του εν λόγω άρθρου στα μέλη της οικογένειας αυτού του Τούρκου εργαζομένου.

98. Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι δικαιώματα τα οποία παρέχει το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80 μπορούν να περιορισθούν σε δύο μόνο περιπτώσεις.

96. Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω, φρονώ ότι το άρθρο 7, πρώτο

99. Πρώτον, τα δικαιώματα αυτά μπορούν να περιορισθούν εφόσον ο ενδιαφερόμενος εγκατέλειψε το έδαφος του κράτους μέλους

υποδοχής για σημαντικό χρονικό διάστημα χωρίς να υπάρχουν θεμιτοί λόγοι³⁵.

100. Δεύτερον, οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους υποδοχής μπορούν να αποφασίσουν την ανάκληση των δικαιωμάτων αυτών, κατ' εφαρμογή του άρθρου 14 της αποφάσεως 1/80 εφόσον ο ενδιαφερόμενος συνιστά πραγματικό και σοβαρό κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή τη δημόσια υγεία³⁶.

101. Όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 14, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η λήψη μέτρου απελάσεως βάσει της διατάξεως αυτής επιτρέπεται μόνον αν η ατομική συμπεριφορά του ενδιαφερομένου ενέχει σημαντικό κίνδυνο να διαταραχθεί εκ νέου σοβαρά η δημόσια τάξη³⁷. Επίσης, το Δικαστήριο έχει επισημάνει ότι το μέτρο αυτό δεν μπορεί να διατάσσεται άνευ ετέρου κατόπιν ποινικής καταδίκης και με σκοπό τη γενική πρόληψη³⁸.

102. Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει συναφώς ότι τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν

να λαμβάνουν υπόψη, κατά τον έλεγχο της νομιμότητας της απελάσεως Τούρκου υπηκόου, τα πραγματικά περιστατικά τα οποία προέκυψαν μετά την τελευταία απόφαση των αρμοδίων αρχών και τα οποία συνεπάγονται ενδεχομένως ότι έχει εξαλειφθεί ή περιορισθεί σημαντικά η απειλή που συνιστά για τη δημόσια τάξη η συμπεριφορά του συγκεκριμένου προσώπου³⁹.

103. Τέλος, τα μέτρα δημοσίας τάξεως τα οποία λαμβάνει το κράτος μέλος υποδοχής πρέπει να είναι σύμφωνα προς την αρχή της αναλογικότητας⁴⁰, δηλαδή πρέπει να είναι κατάλληλα για να διασφαλισθεί η επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και να μην υπερβαίνουν το αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρο.

104. Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται η διακρίβωση των πραγματικών περιστατικών αυτών προκειμένου να διαπιστωθεί αν η συμπεριφορά του I. Altun ενέχει σημαντικό κίνδυνο να προκαλέσει εκ νέου σοβαρή διατάραξη.

35 — Βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Cetinkaya (σκέψεις 36 και 38).

36 — Όπ.π.

37 — Βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Derin (σκέψη 74).

38 — Όπ.π.

39 — Βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Cetinkaya (σκέψη 47).

40 — Βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Derin (σκέψη 74).

V — Πρόταση

105. Κατόπιν των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει ως εξής στα ερωτήματα που υπέβαλε το Verwaltungsgericht Stuttgart:

- «1) Οι διατάξεις της αποφάσεως 1/80, της 19ης Σεπτεμβρίου 1980, σχετικά με την ανάπτυξη της συνδέσεως, την οποία εξέδωσε το Συμβούλιο Συνδέσεως που συστάθηκε με τη Συμφωνία Συνδέσεως μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Τουρκίας η οποία υπογράφηκε στις 12 Σεπτεμβρίου 1963 στην Άγκυρα από τη Δημοκρατία της Τουρκίας, αφενός, και από τα κράτη μέλη της ΕΟΚ και την Κοινότητα, αφετέρου, έχουν εφαρμογή στην περίπτωση του τέκνου Τούρκου εργαζομένου ο οποίος εισήλθε ως πολιτικός πρόσφυγας στο κράτος μέλος υποδοχής.

- 2) Το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το τέκνο Τούρκου εργαζομένου μπορεί να επικαλεσθεί τα δικαιώματα που παρέχονται βάσει της διατάξεως αυτής, εφόσον, κατά το απαιτούμενο χρονικό διάστημα της τριετούς συμβιώσεως, ο εργαζόμενος αυτός εργάσθηκε επί δύο έτη και έξι μήνες και ήταν άνεργος κατά τους υπόλοιπους έξι μήνες.

- 3) Το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, σε περίπτωση κατά την οποία η ιδιότητα του πολιτικού πρόσφυγα αναγνωρίστηκε σε Τούρκο εργαζόμενο κατόπιν απάτης, το μέλος της οικογένειάς του μπορεί να επικαλεσθεί τα δικαιώματα που παρέχει η διάταξη αυτή μόνον εφόσον η άδεια διαμονής του εργαζομένου αυτού ανακλήθηκε μετά τη συμπλήρωση του απαιτούμενου χρονικού διαστήματος της τριετούς συμβιώσεως.»